

Posudek oponentky habilitační práce

Uchazečka: Ing. Jarmila Zimmermannová, Ph.D.

Název práce: Ekologické zdanění a modelování jeho dopadů

Oponentka: doc. Ing. Lenka Slavíková, Ph.D.

Fakulta sociálně ekonomická, Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem

Text posudku:

Habilitační práce Jarmily Zimmermannové s názvem Ekologické zdanění a modelování jeho dopadů je předložena v podobě stejnojmenné odborné monografie vydané v roce 2016 u nakladatelství Wolters Kluwer. Publikace má rozsah 221 stran bez příloh a shrnuje vědeckou práci autorky z předchozích let.

Hlavním cílem v rámci monografie je provést ex post analýzu dopadů zavedení či významné změn parametrů u daňových nástrojů environmentální politiky v ČR – autorku tedy primárně zajímá, zda aplikované nástroje mají dopad na životní prostředí, zda lze tento dopad měřit, případně také jak nástroje naplňují cíle regulátorů stanovené při jejich zavádění. Tento cíl je rozpracován do tří dílčích cílů, v rámci kterých se autorka zaměřuje na konkrétní nástroje:

- 1) ex post analýzu zavedení zdanění zemního plynu, pevných paliv a elektřiny,
- 2) ex post analýzu zavedení ekologického poplatku za registraci vozidel,
- 3) ex post analýzu úpravy pravidel na počátku 3. obchodovacího období v rámci EU ETS.

Monografie je rozdělena do 10 kapitol. Úvodní teoreticko-popisné kapitoly shrnují informace o podstatě ekologických daní a jejich implementaci do právního prostředí EU a ČR. Kapitola 4 představuje některé přístupy k modelování dopadů ekologických daní. V této souvislosti autorka vyčerpávajícím způsobem mapuje výzkum a publikace v rámci českého prostředí. Při rešerši zahraničních pramenů a přístupů mohla být větší pozornost věnována aktuálnímu vývoji (např. publikace v posledních 5 letech). Konstatuji však, že v obecné rovině se autorka se na zahraniční literaturu odkazuje a pracuje s ní.

V kapitole 5 se autorka detailně věnuje používané metodologii a diskutuje rovněž vhodnost různých přístupů a metod. Tuto kapitolu považuji za velmi zdařilou a dobře prezentující autorčinu dlouhodobou odbornou fundaci v oblasti evaluace dopadů ekologických daní.

Kapitoly 6 – 8 prezentují dílčí analýzy týkající se konkrétních nástrojů a jejich implementace v ČR. Autorka prezentuje ex-post evaluace ekonomických nástrojů, přičemž vychází a odvolává se na své dříve publikované samostatné články. Pozitivně hodnotím jednotnou strukturu prezentace všech evaluací a rovněž porovnávání původního záměru zákonodárců s konečným

efektem implementace příslušného nástroj. Tím je zaručena konzistentnost a srozumitelnost textu.

Do určité míry nesdílím autorčin optimismus týkající se hodnocení úspěchů regulátora při zavádění ekologických daní. Domnívám se, že jak sledovaná průmyslová odvětví v rámci kapitoly 6, tak trh s ojetými vs. novými automobily v rámci kap. 7 ovlivňuje celá řada dalších faktorů, a to jak na území ČR (dotační programy), tak v rámci jednotného evropského trhu (vývoj cen energií aj.), takže je extrémně obtížné jednoznačně vyhodnotit efekt zavedení dílčího ekonomického nástroje. Autorka koneckonců tento problém sama diskutuje v rámci závěrečných kapitol 9 a 10. V žádném případě neříkám, že kvůli této komplexnosti musíme rezignovat na evaluaci regulace. Pouze vybízím k opatrněji formulovaným závěrům, kdy je v některých případech patrné, že efekt dílčí regulace je spíše mírný, dočasný nebo obtížně oddělitelný od dalších souběžně působících změn ve sledovaném prostředí.

Dotazy oponentky k obhajobě:

Jakým způsobem lze chápat či interpretovat politiku ČR v oblasti využívání pevných paliv (zejména hnědé a černé uhlí), která na jedné straně uvaluje na tyto paliva ekologické daně a na druhé straně ze sociálních důvodů dotuje ztrátový provoz těžby? Existují v této souvislosti nějaké tlaky na snížení či zrušení sazeb ekologických daní? Je tento rozpor diskutován?

V souvislosti s problémem „zastarávání“ sazeb poplatku za registraci vozidel (fixní sazby v zákoně z roku 2009) – neměly by být dle Vašeho názoru sazby poplatků ukotvovány jiným způsobem než v zákoně? Pokud ne, proč? Pokud ano, jak jinak? Problém je obecný a netýká se jen tohoto poplatku. Víte, zda (případně jakým způsobem) se s problémem zastarávání fixních sazeb poplatků vypořádávají v jiných evropských státech?

U hodnocení účinnosti poplatku za registraci vozidel autorka uvádí, že nástroj splnil účel (zastavil se nárůst nákupu starších vozidel). Kromě provedené makro-analýzy, je podle Vašeho názoru účelné verifikovat postoje (motivace) spotřebitelů s využitím mikro-šetření – např. dotazováním respondentů – kupců ojetých vozidel?

Závěr:

Habilitační práce Ing. Jarmily Zimmermannové, Ph.D. **splňuje** požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru, proto ji doporučuji k obhajobě.

V Rybništi dne 15. 1. 2017

doc. Ing. Lenka Slavíková, Ph.D.